

آسانی در نکاح شرعی و اسلامی نه رواجی و حیرانی

ناشر:

سال چاپ:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي شَرَعَ النِّكَاحَ لِعِبَادِهِ

وَجَعَلَهُ سَبَبًا لِلْعِفَّةِ وَالطَّهَارَةِ وَبِنَاءِ الْأُسْرِ وَالْمُجْتَمَعَاتِ الصَّالِحَةِ، نَحْمَدُهُ سُبْحَانَهُ
وَنَشْكُرُهُ عَلَى نِعْمِهِ الظَّاهِرَةِ وَالْبَاطِنَةِ، وَنَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ،
جَعَلَ بَيْنَ الرُّؤُوسِ الْمَوَدَّةَ وَالرَّحْمَةَ، وَنَشْهَدُ أَنْ سَيِّدَنَا مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ الَّذِي
رَغَبَ فِي تَيْسِيرِ النِّكَاحِ وَنَهَى عَنِ التَّكْلِيفِ وَالْإِسْرَافِ فِيهِ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

ازدواج در شریعت مقدس اسلام

نکاح در شریعت اسلام یک عبادت بزرگ و سنت مبارک است که به وسیله آن عفت، آرامش و استحکام خانواده بدست می آید بدین معنی که فکر اصلاح ملت مسلمه است بتربیت و تعلیم پیدا کردن فرزندان صالح تا اجتناب از فساد های اخلاقی. اسلام در اصل برای نکاح راه آسانی را اختیار کرده و ترغیب به تشکیل خانواده به سادگی کرده است و از سخت گیری ها، تکلفات و رسوم سنگین که مانع ازدواج جوانان می شود برحذر و منع کرده است.

متأسفانه این ما و شما هستیم که بی خبر از تعالیم دینی و یا با خبر مگر خود را ناهم و ساکت گرفته تابع و پایبند رسم های مزخرف و بدعات ساخته ایم.

هر گاه مسلمانان به تعلیمات قرآن کریم و سنت نبی کریم ﷺ باز گردند و نکاح را ساده و مطابق شریعت انجام دهند، بسیاری از مشکلات اخلاقی و اجتماعی برطرف میگردد پس نیکویی والدین بزرگان خانواده و اهل جامعه لازم است که در آسان کردن نکاح جوانان همکاری نمایند و این سنت مبارک را از رسم ها و رواج های نادرست و بار های سنگین

در نکاح آسانی کردن است نه سختی ۳
برای خود شان و دیگران پاک سازند، درین صورت برکت محبت و رحمت در خانواده ها
بیشتر خواهد شد.

و اساس جامعه اسلامی بسوی پاکی و استقامت گام درست خواهد برداشت.
بیاد داشته باشید که نکاح همان رسالت و مسولیت نیکو است که حضرت موسی (ع) برسیدن
به آن ده سال چوپانی شعیب (ع) را کرد. و زناکار هما فعل بد و قبیح است که حضرت
یوسف (ع) به پرهیز کردن از آن ده سال به زندان رفت. (قصص القرآن)

ازدواج یکی از مهم ترین سنت های نبی اکرم ﷺ و از اسباب بزرگ حفظ عفت در اسلام
است، و از جمله آرامش روحی و استواری جامعه انسانی به شمار می آید.
خداوند متعال در قرآن کریم ازدواج را نشانه از قدرت و حکمت خویش قرار داده و میفرماید
که از جنس خود شما همسران آفریدم تا در کنار آنان آرامش یابید و میان شما دوستی و
رحمت قرار داد. از همین رو اسلام پیوند نکاح را راهی پاک و مشروع برای تشکیل خانواده
بقای نسل و حفظ اخلاق نیکوی جامعه قرار داده است.

و همچنان پیامبر گرامی اسلام نیز مسلمانان را به ازدواج کردن تشویق کرده و آن را از سنت
های مهم زندگی دانسته اند در احادیث بسیاری آمده است که ازدواج سبب تکمیل دین
حفظ عفت و دوری از فساد میشود و در عین حال بتعالیم اسلامی تاکید کرده اند که نکاح
باید آسان، ساده و دور از تکلف و اسراف باشد زیرا هر گاه ازدواج دشوار گردد متأسفانه
مثل جامعه ما زمینه بسیاری از مشکلات فساد های اخلاقی و اجتماعی فراهم میشود.

با گذشت زمان در برخی جوامع، رسم ها و عادت هایی پدید آمده که سبب دشوار شدن
ازدواج گردیده است مانند مهریه های سنگین، مصارف زیاد عروسی، توقعات بی جا و شرط
های غیر ضروری والدین به دور از فهم دین و سوء استفاده های شخصی اولیای دختر در
ازدواج و عروسی دختر شان و حتی تا حدی فروش مثل حیوانات فروشی صورت میگیرد.
و نکاح بدل که اکثرأ حق تلفی و مقابله دو خانواده است به خوبی و بدی یکدیگر انتخاب
شوهر بدست اولیاء دختر و برگزیدن دختر برای پسر اگر چه معیوب باشد یا کلان سال بدون
علم و رضایت دختر و پسرشان، زن که شوهرش فوت شده جای دیگر حق عروسی ندارد و

در نکاح آسانی کردن است نه سختی ۴
دادن دختر در صلحی که میان قاتل و مقتول صورت میگیرد، نکاح به جبر و زور نکاح بخاطر خدمت والدین ناتوان و ده ها مقاصد سوء و ناپسند دیگر اولیای فرزندان این ها همه از مواردی است که با روح تعالیم اسلامی موافق و سازگار نیست.

از این رونگارش این رساله به عنوان- آسانی نکاح شرعی و اسلامی نه به حیرانی و رواجی، درین رساله کوشش شده است تا میان سنت ها و تعالیم صحیح اسلامی و برخی عادت ها و رسم های نادرست اجتماعی تفاوت روشن گردد، تا هدف بیان اصول احکام نکاح در پرتو قرآن کریم و احادیث نبوی ﷺ و مراجع فقه اسلامی روشن شده و تلاش شده تا اهمیت نکاح و وظایف والدین در امر ازدواج فرزندان و نیز آداب صحیح برگزاری نکاح و عروسی به گونه روشن و ساده بیان گردد.

تا مسلمانان بتوانند با آگاهی بیشتر و قبول نظر و گفتار علماء کرام ازدواج را به صورت ساده و بی تکلف مشروع و مطابق دین به تعلیم خود انجام دهند و از مشکلات و سختی های بی مورد درین راه پرهیز نمایند.

امید است که این نوشته یک گام مثبت باشد در جهت ترویج فرهنگ نکاح آسان و شرعی و به دور از حیرانی نکاح برای جوانان، خانواده ها، خطیبان، دانش آموزان و خصوصاً باولیاء و والدین فرزندان مفید واقع گردد.

و سبب گردد که جامعه اسلامی به سنت های اصیل و فراموش شده پیامبر اکرم ﷺ باز گردد و بنیان خانواده ها بر محبت، رحمت و تقوای الهی استوار گردد.

بتوفیق ملک المنان

در نکاح آسانی کردن است نه سختی ۵

مسئولیت والدین در ازدواج فرزندان در شریعت اسلامی

پدر و مادر در مورد ازدواج اولاد ها دختر و پسر بعد از بلوغ شان مسئولیت های مهم اخلاقی حسنه و شرعی دارند.

این مسئولیت ها بیشتر در باره تربیت، رهنمایی و آسان کردن ازدواج بیان شده است.

۱- فراهم کردن زمینه و اسباب ازدواج.

خداوند ﷺ در قرآن می فرماید. آیت ۳۲ سوره نور و انكحوا الایمی منكم «بی همسران تان را یعنی مجردان را» چه پسر باشد یا دختر بنکاح بدهید این خطاب قرآن به اولیاء و سرپرستان است که برای ازدواج فرزندان خود کوشش نمایند.

۲- انتخاب همسر مناسب

حضرت پیامبر اکرم ﷺ فرموده اند در حدیث ترمذی و ابن ماجه در باب نکاح. «إِذَا جَاكُمْ مِنْ تَرَضُونَ دِينَهُ وَخَلْقَهُ فَرُوجُهُ الْا تَفَعَلُوا تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الْاَرْضِ وَ فساد عریض»

ترجمه: اگر کسی آمد به خواستگاری که دین و اخلاق او را پسندیدید شما او را به ازدواج در آورید، اگر چنین نکنید در زمین فتنه و فساد بزرگی به وجود خواهد آمد: پدر و مادر معیار اصلی در نکاح فرزندان خود دین و اخلاق را قرار دهند.

۳- آسان کردن ازدواج

حضرت نبی اکرم ﷺ فرموده اند «انْ اعظم النكاح برکه ايسره مؤنثه» ترجمه: با برکت ترین ازدواج آن است که مصرف و خرج آن کم باشد پس مسئولیت والدین است که: وایضاً در حدیث دیگر از عقبه ابن عامر (رض) روایت میکند از رسول الله ﷺ (خَيْرُ النِّكَاحِ اَيْسَرُهُ) ترجمه: بهترین نکاح آن است که آسان باشد.

۱- مهریه را سنگین نگذارد.

۲- مصارف زیاد تحمیل نکند

در نکاح آسانی کردن است نه سختی ۶
۳- ازدواج را آسان کنند.

۴- بالای جوانان مسلمان ترحم کنید.

۵- حقوق فرزندان و دختران خود را در چهارچوب اسلام مراعات کنید.

۴- جلوگیری نکردن از ازدواج.

دین اسلام منع کردن نکاح را بی دلیل شرعی حرام دانسته است.

خداوند می فرماید: در سوره بقره (آیت ۲۳۲) « فَلَا تَعْضَلُوهُنَّ أَنْ يَنْكَحْنَ أَرْوَاجَهُنَّ إِذَا تَرَاضُوا بَيْنَهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ » ترجمه: یعنی آنان را از ازدواج منع نکنید که در میان خود به ازدواج راضی باشند و همین مقصد آیت است که جلوگیری از ازدواج بدون دلیل شرعی را خداوند منع کرده است.

بعضی والدین بخاطری خواسته و خواهشات سخت و ناروا شرایط بیجا مانع از ازدواج اولاد های خود می شوند.

۵- کمک مالی در حد توان.

فقهاء دین توضیح کرده اند که:

- در اصل ازدواج مسئولیت خود فرد است نه از والدین.
- اما کمک پدر و ما در از احسان و وظیفه اخلاقی است و مستحب مؤکد هم گفته شده است.

علماء گفته اند که اگر فرزند به ازدواج نیاز داشته باشد و توان مالی نداشته باش کمک پدر درین صورت از بهترین کارهاست یک رواج غلط جامعه ما چنین شده است که پدر به یکی یا دو از فرزندان خود ازدواج میکند خصوصاً به مصارف زیاد اما بعد از فوت پدر و یا در زندگی پدر برادری که برای اش عروسی کرده اند آن را محروم میراث میکنند برادران دیگرش بدلیل اینکه پدر برای تو عروسی کرده و به حق خویش رسیده ای ... که چنین ظلم در بین مردم و جامعه ما زیاد است بدلیل مصارف گزاف و رواج های نابکار خلاف دین و شریعت.

در نکاح آسانی کردن است نه سختی ۷

۶- مشوره و نصیحت و دعاء و استخاره

- پدر و مادر باید، فرزندان خود را بدعای خیر نزد الله یاد کنند.
- تجربه خوب و بد خود را در انتخاب همسر بیان کنند.
- فرزند را به دین داری و اخلاق تشویق کنند.
- در تصمیم گیری عجله نکنند محتاط باشند.
- در آن چه صلح فرزندان است کوشش نمایند، نه خواست های بیجای خود را.
- رضایت فرزندان را حتماً رعایت کنند.
- فرزندان را به زندگی جدید آماده سازند.
- نماز استخاره کنند.

خلاصه: در دین اسلام والدین مسئول آسان نمودن ازدواج هستند نه سخت نمودن آن.

۷- تعلیم آداب و حقوق زندگی زنا شویی

یکی از وظایف والدین این است که فرزندان را برای زندگی خانوادگی آماده سازند. مثلاً: مسئولیت شان در ازدواج چیست.

- اخلاق و روش رفتار با همسر چیست.
- رعایت حقوق یک دیگر.

۸- جلوگیری از تاخیر بی مورد در ازدواج.

حضرت پیامبر ﷺ فرموده است، ای جوانان هر کس از شما توانائی ازدواج دارد باید ازدواج کنند حدیث بخاری، فقهاء گفته اند که تاخیر زیاد در ازدواج اگر باعث فساد شو گناه است.

۹- نگرفتن پول و مال از داماد.

همه فقهاء گرفتن پول و یا هزینه و خرج عروسی را از داماد حرام دانسته اند اگر الزام و یا عرف و شرط مردم باشد زیرا این مثل فروش دختر می باشد «رد المختار علی المختار، ص ۶۹۹، الحظر والاباحه».

در نکاح آسانی کردن است نه سختی ۸

۱۰- خود داری از جبر و اکراه.

هیچ کسی حتی سرپرست و اولیاء فرزندان هم نمی تواند نکاح را به زور و به خواهش خود بدون رضامندی بچه و دختر کند.

سوره نساء آیه ۱۹: ترجمه: ای مؤمنان برای شما حلال نیست که زنان را به اکراه و زور نگاه بدارید و همچنان در حدیث- آمده

ترجمه: زن بیوه نسبت به ازدواج خود از ولی حق دارتر است و از دختر باکره نیز باید اجازه گرفته شود.

۹- چه میفرمایند علماء گرام در گرفتن مصارف عروسی از داماد.

در شریعت اسلامی اصل در نکاح آسانی و عدم تکلیف های ناحق است:

۱- اصل مسئولیت مالی داماد در نکاح.

در شریعت اسلامی آنچه بر داماد واجب است فقط این هاست.

۱- مهر برای زن.

۲- نفقه و مخارج زندگی بعد از نکاح.

۳- مسکن (جای سکونت) مناسب حال شان

و همچنان سنت است بالای داماد نان ولیمه دادن، ولیمه در عروسی به مهمانی و طعامی گفته می شود که بعد از نکاح و مجامعت به مناسبت ازدواج داده می شود اما بدون اسراف تا خوشی نکاح اعلان گردد و محبت و رواط بین مردم و دوستان قایم گردد.

و همچنان عادت و عرف مردم چنین است که یک داماد قبل از عروسی باید به روز های عید و برات و نوروز و روز عاشقان بعضی از روز های دیگر هم ...

بنام های عیدی، براتی، نوروزی و رمضانی خوراکی ها خریداری از شیرینی ها و میوه ها و لباس ها و حتی چیز از زیورات میخرند و به خانه نامزد خود میبرد.

بعداً برگزاری محفل شیرینی خوری، روز دستمال مصارف لازم بالای داماد است به ادامه آن دوام دارد تا برگزاری مراسم عروسی و خرج بردن به خانه پدر عروس و مهمانان وی و حتی شرط کردن بعضی مردم که چنین مهمانی تیار بکند و به فرمایش خانه دختر و یا به یک

در نکاح آسانی کردن است نه سختی ۹
 هوتل مشهور مراسم عروسی را برگزار بکند که این رواج در جامعه ما زیاد شده است
 خصوصاً بنام روز طوی بری، که داماد باید حتماً مصارف را پیدا کند چند سال خارج از
 وطن مثل ایران و ترکیه سفر کند و یا قرض کند و یا جایداد مشترک را گرو کند یا بفروشد
 و یا از دیگر راه ها این پول را پیدا کند که این ها همه رسوم نادرست اجتماعی است که در
 شریعت اسلام اصل ندارد و کمر شکن میباشد.

مصارف گزاف و بی جا در عروسی که اسراف باشد فخر و خود نمایی، ریاکاری و باعث
 نظر بد چشم حاسدین است حتی بسا موقع دیده شده که به مرگ عروس و داماد تمام شده
 بیایم به روشنی قرآن بسوره بقره آیت (۱۸۸)

«وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُم بَيْنَكُم بِالْبَاطِلِ»

ترجمه: اموال یکدیگر را به ناحق نخورید.

و دیگر آیت - ۴ سورت النساء

«وَأْتُوا النِّسَاءَ صَدَقَاتِهِنَّ نِحْلَةً»

ترجمه: مهریه زنان را با دل خوش و به طور حق واجب به آنان بدهید.

و آیت (۲۳۲) «فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ»: - آنان را از ازدواج منع نکنید همه تفاسیر مشهور و غیر
 آن به وضاحت نوشته اند که درین آیات متبرکه خداوند متعال رد میکند رسم های نادرست
 اجتماعی را در عروسی و ازدواج که از جمله گرفتن پول و یا جنس دیگری از داماد بنام
 های ولور- طویانه- شیربها و یا میگویند که این پول مقام و ارزش دختر را ثابت میکند که
 اگر مفت برود قدرش را نمیکند و یا بعضی که نسبتاً والدین خوب و دلسوز باشند میگویند
 ما پول را همه سامان و اسباب برای دختر خود می خریم خود ما نمی گیریم.

و همچنان گرفتن مصارف مهمانان خانه پدر عروس از داماد، به خوبی و دقیق بدانید شما
 والدین دختر و پسر و پدر و کیلان اگر کاملاً اهل ایمان هستید شما سخت و بسیار مسئول
 هستید به نزد الله به مانع شدن و شرط های بی جا بی مورد و یا به انجام چنین رسم های خود
 ساخته برخلاف قرآن و سنت پیامبر ﷺ.

در نکاح آسانی کردن است نه سختی ۱۰
باید والدین گرامی مسئولیت های خود را بدانید در مورد فرزندان تان تفسیر معارف القرآن و تفسیر ابن کثیر در آیت (۴) سوره النساء می نویسند که در زمان جاهلیت قبل از اسلام این رسم بود که وقتی دختر را به شوهر می دادند پدر یا ولی دختر مهریه را برای خود میگرفت و به دختر چیزی نمی داد اسلام این رسم جاهلی را باطل کرد و دستور داد که مهر باید مستقیم به خود دختر داده شود، مردم ما فقط نامش را بدل کرده اند طویانه می گویند و آیت (۱۸۸) سوره بقره گرفتن پول طویانه را از داماد در ازدواج گرفتن رشوت گفته است.

و این رسم! خرج مهمانان از داماد گرفتن اگر به صورت شرط، مطالبه، الزام، فشار اجتماعی، عرف و رواج مردم باشد درین همه صورت ها از نگاه شریعت حرام و دخل در ممانعت آیت و خوردن مال باطل است.

و همچنان در ارشادات حضرت نبی اکرم ﷺ بیان شده است حدیث: «إِنَّ مِنْ يَمَنِ الْمَرْأَةُ تَيْسِيرَ خَطْبَتِهِ» مسند احمد.

ترجمه: از نشانه های نیک بختی زن کمی و مهر و آسانی مصارف ازدواج آن است، مطالب این که سخت گیری مالی و مشکلات خرج های زیاد از نشانه های بدبختی زن و چنگال های بعدی دارد در حدیث دیگری هم آمد: «أَعْظَمُ النُّكَاحِ بَرَكَهٌ أَيْسَرُهُ مَوْوَنَةٌ» مسند احمد.

ترجمه: پر برکت ترین عروسی آسان ترین آن است از روی مصارف و همچنان در فتاوی درمختار: ورد مختار: و هندیه عالمگیری: آمده است که مهر حق زن است نه پدر زن و الزام شوهر و داماد بر خرج که غیر از نفقه شرعی باشد ظلم است چیزی که آن را شریعت واجب نکرده عرف مردم حق الزام آن را ندارد. آن مال و پول که خسر از داماد بگیرد از جمله سُحْت است (فتاوی حدیثیه)

و حضرت علی رضی الله عنه ابراهیم نخعی، حسن بصری، مجاهد قتاده ضحاک و غیره از ائمه تفسیر «سُحْت» را به رشوت گرفتن تفسیر کرده اند زیرا رشوت نیز اساس بنیاد ملک و ملت را تباه میکند زیرا در رشوت قانون در اجرا نمی آید.

در نکاح آسانی کردن است نه سختی ۱۱
تحریم گرفتن مال از داماد بفقہ چهار مذهب:

۱- حنفی: کتاب هدایه - بدایع الصنائع

اگر ولی دختر کدام مال بگیرد از داماد بدون مهر مال حرام است.

۲- مالکی - المدوّنہ

شرط مال گرفتن و پول خواستن از داماد برای تزویج دختر شرط فاسد و مال «سُحْت» است.

۳- شافعی - المجموع امام نووی

هر شرط مالی که نفع آن به ولی برسد نه به زن در نکاح و عروسی آن شرط باطل است.

۴- حنبلی - المغنی - ابن قدامه

گرفتن مال در برابر عقد نکاح حرام و رشوت است.

اجماع فقهاء است که گرفتن مصارف مهمانی از داماد که شرط باشد یا عرف الزامی به اتفاق حرام است و سرپرست دختر هیچ حق ندارد که از نکاح سوء استفاده شخصی خود را بکند.

«جهیز عروسی بالای کیست»؟

جهیز یعنی آن چه به عروس داده میشود در هنگام عروسی از طرف والدین مثل فرش و ظرف و دیگر سامان خانه که این جهیز بالای والدین دختر میباشد نه بالای داماد.

در روایت سنن نسایی - و ابن ماجه و مسند امام احمد حدیث در باره جهیز بی بی فاطمه آمده است: عن علی (رضی الله عنه) قال: جهّز رسولُ الله ﷺ فاطمةَ فی خَمِيلَةٍ وَقَرِيبَةٍ ووسادةٍ من أَدَمٍ حَشْوُهَا من إِذْخِرٍ.

حضرت علی (رضی الله عنه) فرموده است که وسایل جهیز را مهیاء کرد حضرت

پیغمبر ﷺ برای عروسی فاطمه (رضی الله عنه) که چادر بخمل دار بود و مشک آب و بالش چرمی پر شده از پوست خرما بود و یک آسیاب دستی بوده و دستاز، همه علمای مذاهب این حدیث جهیز فاطمه را دلیل جواز و احسان و استحباب دانسته اند در صورت توان جهیز

در نکاح آسانی کردن است نه سختی ۱۲
دادن را برای عروس یک غلطی بسیار بزرگ و رواج یافته در جامعه که ما قبلاً هم اشاره کردیم این است که:

خانواده دختر از داماد پول نقد و اسباب طلب می کنند به بهانه این که ما سامان و اسباب برای دختر خود می خریم بعداً از همه حرام ثابت شده است که اندک آن را به دختر و باقی آن به جیب پدر و یا برادر میرود: فرضاً اگر انسان نیک هم باشد همه اش را مصرف اسباب عروسی کند و به دختر خود کند باز هم مرتکب گناه و اشتباه بزرگ شده است لازماً مثل که رواج یافته در بین مردم ما است.

چرا که جهیز بالای والدین مستحب است نه بالای سر داماد

خاتمه

زن و شوهر در زندگی مشترک خانوادگی محتاط به درگذری و عفو یکدیگر بکوشند چرا که پیوند دو خانواده به مشکل زیاد بوده و شکستن اش و قطع آن خیلی ساده به یک مشاجره لفظی یاد کردن طلاق است در بین زن و شوهر گفتن لفظ طلاق به شوخی یا مزاح و ساعت تیری و یا عصبانیت و غضب اکثراً و یا بدون فکر، بسیار خطرناک است که باید شوهر هرگز و نباید نام آن را برد در اسلام طلاق باید آخرین راه حل باشد نه اولین عجله که باعث از هم پاشیدن خانواده و ضرر به زن و شوهر و فرزند و جامعه می شود.

همچنان گفتن اफفاظ کفری هم طلاق است که باید اجتناب کرد.

خداوند در قرآن کریم فرموده: یا به خوبی نگاه دارید عروسی را و یا جدا شوید به نیکویی.

حضرت نبی اکرم (ص) فرموده: بدترین حلال طلاق دادن است.

منابع و مآخذ

صحیح البخاری	تفسیر روح المعانی
صحیح مسلم	تفسیر ابن کثیر
صحیح الترمذی	تفسیر قرطبی
مسند امام احمد	تفسیر طبری
ابن ماجه	تفسیر رازی
بدایع و صنایع	تفسیر مدارک
هدایه	تفسیر ابود سعود
مجموعه فتاوی	تفسیر اما شوکانی فتح القدير
ردالمحتار علی درالمختار	تفسیر بغوی
	معارف القرآن
	قصص القرآن
هندیه عالمگیری	
فتاوی دیوبند - فتاوی حقانیہ	
شرعی نکاح اور مقاصد	
آسان نکاح	
النهی عن المغالات فی المهور	

از خداوند متعال مسئلت داریم که این رساله برای نویسندگان و مجریان و خوانندگان آن مفید گرداند و ما همه را عمل به احکام شریعت توفیق دهد و نکاح را در میان مسلمانان آسان مبارک و پر برکت سازد

وَآخِرُ دَعْوَانَا أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

تهیه و ترتیب شده از مجلس علمی علماء و اراکین قرآی شیوه کی ده یعقوب میاخیل و نواحی آن:

مفتی صاحب مولوی محمد رمضان خطیب جامع ده یعقوب.

شیخ صاحب محترم عبدالولی خطیب مسجد جامع سهاک

مولوی صاحب رحمت الله خطیب جامع شیوه کی

مولوی صاحب محمد سخی مخلص خطیب مسجد جامع قلعه لعل محمد.

مولوی صاحب محب الله خطیب مسجد جامع میاخیل شیوه کی

مفتی صاحب طیب الله مومند

مولوی محمد اکبر استاد مدرسه تعلیم القرآن شیوه کی

مولانا قاری عبدالله زاهد مدرس مدرسه تعلیم القرآن

مولانا قاری سید سلیم هاشمی خطیب نوآباد شیوه کی

یادداشت: اگر شما به کدام غلطی و اشتبا پی بردید ما را متوجه سازید

رابطه نمبر مفتی صاحب رمضان ۰۷۰۰۸۴۹۶۴۴